

VÝUKOVÉ CÍLE

- ujasněný zamýšlený výsledek učební činnosti, ke kterému učitel společně se žáky směřuje
- představa o kvalitativních a kvantitativních změnách u žáka v oblasti kognitivní, afektivní a psychomotorické

Přístupy ke stanovení cílů

- ◆ Zprostředkující model: kompetence žáka – činnosti - jejich organizace - způsob hodnocení
- ◆ Vstřícný model: „zážitek z tvorby“ -- vhodný námět – činnosti k jeho realizaci – způsob motivace - způsob hodnocení – poukazování na cíle, které se objeví v průběhu práce.

V čem je důležitý pro učitele a pro žáky?

◆ Posud'te rozdíly mezi vyjádřením:

Rozhodující je,

a) co učitel probere

b) které vědomosti a dovednosti si žáci **skutečně** osvojí, které schopnosti si zdokonalí, jak je ovlivní hodnotové aspekty učiva nebo styl práce.

Srovnejte vymezení cíle v případech:

- kdy je učivo předkládáno žákům jako hotové pravdy k zapamatování.
- těžiště školní práce je v objevování a poznávání, v oboustranné aktivní komunikaci učitele a žáka, v činnostech, které optimálně rozvíjejí žákovské potenciality.

- ◆ Zamyslete se nad tím, jak formulovat výukový cíl, abychom mohli sledovat kvantitativní a kvalitativní posun v kompetencích žáka (ve vědomostech, dovednostech, schopnostech, postojích a hodnotové orientaci).
- ◆ Posud'te cíle hodiny: Lesy. Koloběh vody v přírodě.

Vysvětlit pojemPředvést činnost ...

Výukový cíl

- ◆ to, co konkrétně si z hodiny odnesou žáci (co budou po jejím absolvování umět).
 - ◆ jakých změn mají žáci dosáhnout, v čem se rozšíří a prohloubí jejich vědomosti, jaké dovednosti mají získat, jaké logické způsoby jejich myšlení budou především rozvíjeny, jak se budou utvářet hodnotící soudy žáků, jejich mravní vlastnosti a postoje ? (J. Skalková)
-

– **Cíle obecné**
(vyšší) _____ **cíle**
specifické, konkrétní -----
(nižší)

– **cíle školy** ---> **cíle předmětu** --->
cíle ročníku ---> **cíle témat. celku** ---
> **cíle tématu** ---> **cíle vyuč. hodiny**

Výukový cíl má 3 základní složky:

- ◆ kognitivní (vzdělávací, poznávací) – *co a jak se má žák naučit*
 - ◆ afektivní (postojovou, hodnotovou)
 - ◆ psychomotorickou (výcvikovou)
-

Výukové cíle (k regulaci vzdělávacího procesu):

- ◆ **1. konzistentní** - tzn. nižší (bližší, konkrétnější) cíle musí směřovat k dosažení cílů vyšších
- ◆ význam soudržnosti

- ◆ **přiměřené** - odpovídají reálným možnostem jednotlivých žáků i celé třídy, ale i učiteli a vnějším podmínkám

- **jednoznačné** - tzn. jejich formulace by neměla připouštět různý výklad

- ◆ **kontrolovatelné** - formulovány tak, aby existovala možnost ověřit si, zda a na jaké úrovni jich bylo dosaženo
- ◆ formulace cíle založená na **pozorovatelné činnosti žáků (operacionalizace výukového cíle)**
- ◆ požadovaný výkon, podmínky, norma výkonu

Bloomova taxonomie

- ◆ Definování učebních cílů pomocí žákova výkonu respektuje **typ žákova učení a úroveň osvojení učiva žákem** (pamětní osvojení - porozumění - aplikace ap.)
 - ◆ **Bloomova taxonomie výukových cílů v kognitivní oblasti** - klasifikační model výukových cílů, hierarchicky uspořádaný podle úrovně náročnosti od nejjednodušších (pamětní osvojení) po nejnáročnější (hodnotící posouzení)
-

Taxonomie Niemiarkova

- ◆ pro oblast hodnotovou (např. B. Niemiarko)
- ◆ pro oblast psychomotorickou (např. R.H.Dave)

Formulace cíle obsahuje tyto složky:

- ◆ a) **požadovaný výkon žáků (co musí žák umět vykonat)** - výstižně lze požadovaný výkon žáků vyjádřit pomocí **aktivních sloves**, alespoň tam, kde je to možné, např.
 - ◆ žáci dokáží reprodukovat.... (nikoli osvojí si)
 - ◆ vysvětlí vztah.....(nikoli pochopí)

- ◆objasní.....(nikoli porozumí)
- ◆vyvodí závěry, sepíšou argumenty, navrhnou řešení,
- ◆napíší sdělení, zdůvodní, zhodnotí atd.
- ◆budou interpretovat, rozliší, vyčíslí,

– **b) podmínky výkonu** - zda žáci požadovaného výkonu dosáhnou samostatně, za pomoci učitele, ve skupině, s pomocí učebnice, tabulek, odborné literatury, slovníku, ve stanoveném čase, nebo zda mohou postupovat vlastním tempem ap.,

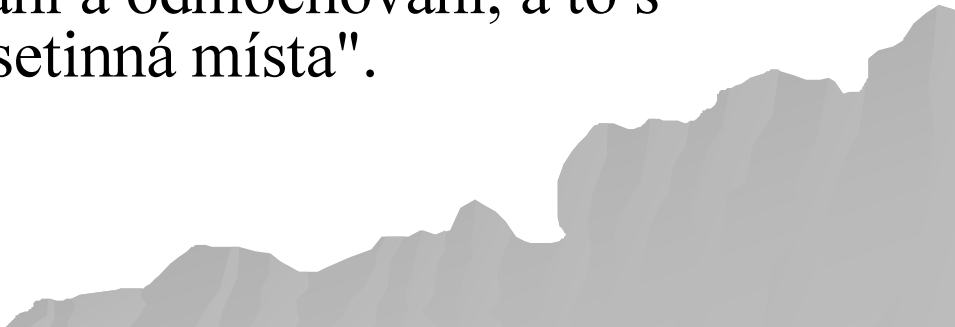
– **c) normu výkonu** - kvalitu, rychlost, přesnost, počet nebo procento správných řešení ap. (u některých obsahů nelze, nebo to není důležité).

Příklad: A) nevhodně stanovený cíl :

- ◆ "Cílem vyučovací hodiny je probrat základní matematické operace na logaritmickém pravítku (násobení, dělení, umocňování, odmocňování),"

B) vhodně stanovený cíl

- ◆ "Žáci se naučí provádět základní matematické operace na logaritmickém pravítku tak, aby byli schopni s jeho pomocí samostatně vyřešit 10 z předložených 12 standardních úloh na násobení, dělení, umocňování a odmocňování, a to s přesností na 2 desetinná místa".
-

- ◆ všechna kritéria splněna: je jasné, jaké činnosti budou žáci vykonávat, jaké pomůcky je nutno zajistit, jaké příklady připravit, jaké vhodné metody a formy učení žáků.

.

Chyby: - formulace v jazyce učitelova výkonu, nikoli žákova

- cíl není kontrolovatelný, neznáme požadovaný výkon žáků, není jasné, jak a za jakých podmínek má být cíle dosaženo.

1. ZAPAMATOVÁNÍ (ZNALOST

◆ specifických informací

definovat přiřadit

doplnit reprodukovat

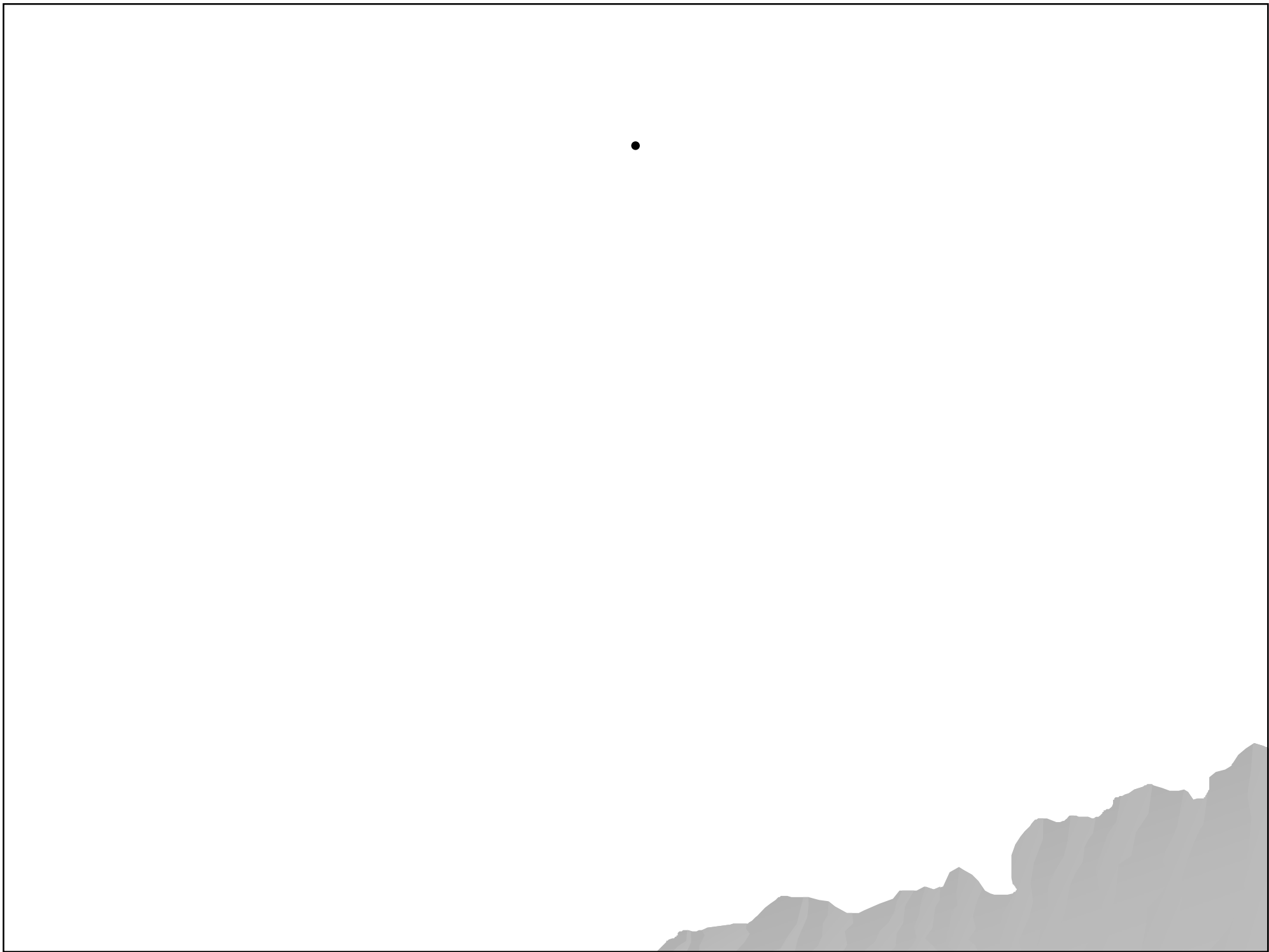
◆ terminologie a specifická fakta, klasifikace a kategorizace, kritéria - napsat seřadit

opakovat vybrat

pojmenovat vysvětlit

◆ obecné poznatky a generalizace v oboru teorie a struktur - popsat určit

2. POCHOPENÍ (POROZUMĚNÍ)

vyjádřit (vlastními slovy),
jinak formulovat

změřit

– překlad z jednoho jazyka do druhého,

– ilustrovat jinou formou

◆ převod jedné formy komunikace do druhé,
objasnit vysvětlit

◆ jednoduchá interpretace,
vypočítat

odhadnout

interpretovat přeložit

dokázat převést

◆ extrapolace (vysvětlení)

opravit zkontrolovat

3. APLIKACE

aplikovat použít

demonstrovat prokázat

◆ **použití abstrakcí** diskutovat registrovat

◆ **a zobecnění (teorie,** interpretovat řešit

◆ **zákony, principy, pravidla, metody,**

techniky, - údaje uvést vztah mezi

načrtnout uspořádat

◆ **postupy, obecné myšlenky)** navrhnout

vyčíslit

◆ **v konkrétních situacích**

vyzkoušet

plánovat

4. ANALÝZA

- ◆ analyzovat
- ◆ provést rozbor
- ◆ **rozbor komplexní** rozhodnout
- ◆ **informace (systému, procesu) -**
rozlišit
- ◆ na prvky a části, rozčlenit
- ◆ **stanovení hierarchie prvků, principů**
jejich organizace, specifikovat
- ◆ **vztahů a interakce mezi prvky**

5. SYNTÉZA

kategorizovat

klasifikovat

◆ **složení prvků a částí do předtím neexistujícího celku
(ucelené sdělení)** kombinovat

modifikovat napsat sdělení (zprávu)

◆ **plán nebo řada operací, nutných k vytvoření
díla nebo jeho projektu,**

organizovat navrhnout

◆ **odvození souboru abstraktních vztahů k účelu
klasifikace nebo objasnění jevů**

navrhnout reorganizovat shrnout

vyvodit obecné závěry

. 6. HODNOTÍCÍ POSOUZENÍ

obhájit srovnat s normou

- ◆ **posouzení materiálů, podkladů, metod a technik**
oponovat vybrat ocenit

- ◆ **z hlediska účelu podle kritérií, která jsou dána, podpořit**
(názory) uvést klady a zápory

porovnat argumentovat prověřit

- ◆ **nebo která si žák navrhne** provést kritiku
Zdůvodnit sám posoudit zhodnotit

